

OECD *Multilingual Summaries*

In It Together: Why Less Inequality Benefits All

Summary in Swedish

Read the full book on: [10.1787/9789264235120-en](https://doi.org/10.1787/9789264235120-en)

Vi sitter i samma båt: Varför minskade klyftor är positivt för alla

Sammanfattning på svenska

Inkomstklyftorna ökade i både bra och dåliga tider

I de flesta länder är klyftan mellan rika och fattiga större än på 30 år. I OECD-länderna tjänar de rikaste tio procenten av befolkningen idag 9,6 gånger mer än de fattigaste tio procenten. På 1980-talet var förhållandet 7:1, vilket på 1990-talet ökade till 8:1 och på 2000-talet till 9:1. I flera tillväxtekonomier, särskilt i Latinamerika, har inkomstklyftorna minskat, men är i regel fortfarande högre än i OECD-länderna. Under krisen fortsatte inkomstklyftorna att öka, främst p.g.a. den minskade sysselsättningen. Omfördelningen genom skatter och transfereringar bidrog till att delvis utjämna klyftorna. I de länder som drabbades hårdast av krisen minskade dock hushållens realinkomst betydligt i de lägre inkomstskikten.

Den senaste tidens debatt om ojämlikhet har till stor del handlat om dem som tjänar allra mest, särskilt den högst betalda procenten. Något som människor inte är lika medvetna om är att låginkomsttagarnas och låginkomsthushållens inkomster minskat relativt sett. Det gäller inte bara de 10 utan de 40 lägst betalda procenten. I denna rapport läggs särskilt fokus på dessa hushåll. I rapporten undersöks några av de faktorer som har försvagat deras ekonomiska ställning och de olika politiska alternativ som finns för att komma till rätta med den ökande ojämlikheten.

Ökad ojämlikhet leder till lägre ekonomisk tillväxt och försämrade möjligheter

Ökad ojämlikhet påverkar inte bara den sociala sammanhållningen utan skadar även den långsiktiga ekonomiska tillväxten. De ökande inkomstklyftorna mellan 1985 och 2005 beräknas ha minskat den ackumulerade tillväxten mellan 1990 och 2010 med i genomsnitt 4,7 procentenheter i de OECD-länder som har uppgifter som sträcker sig så långt tillbaka i tiden. Detta beror främst på den ökande klyftan mellan låginkomsthushållen – de 40 lägst betalda procenten – och resten av befolkningen.

En viktig faktor för förhållandet mellan ojämlikhet och tillväxt är investeringar i humankapital. Det finns alltid skillnader i utbildningsresultat mellan personer med olika socioekonomisk bakgrund. Skillnaderna är dock större i länder med stor ojämlikhet, där människor i missgynnade hushåll har svårt att skaffa sig en bra utbildning. Detta innebär att det finns stor outnyttjad potential och lägre social rörlighet.

Mer atypiskt arbete kan skapa arbetstillfällen men bidrar också till större ojämlikhet

Tillfälligt arbete, deltidsarbete och egenföretagande utgör idag omkring en tredjedel av den totala sysselsättningen i OECD-länderna. Sedan mitten av 1990-talet har över hälften av alla nya arbetstillfällen varit atypiska anställningar. Många arbetstagare med atypiska anställningar har på många sätt sämre arbetsvillkor, t.ex. lägre lön, sämre anställningstrygghet och sämre utbildningsmöjligheter. Särskilt

lågkvalificerade tillfälligt anställda har betydligt lägre lön, ojämna inkomster och en långsammare löneutveckling.

De hushåll som är kraftigt beroende av inkomster från atypiskt arbete har betydligt högre inkomstfattigdom (i genomsnitt 22 procent). Dessa hushåll har också blivit allt fler i OECD-länderna, vilket har bidragit till att den totala ojämlikheten har ökat.

Atypiskt arbete kan vara en "språngbräda" till stabilare anställningsformer. Det beror dock på vilken typ av arbete och arbetstagare det handlar om och även på vilka typer av arbetsmarknadsinstitutioner det finns. I många länder har unga arbetstagare, särskilt tillfälligt anställda, sämre chanser att ta sig vidare till ett stabilare arbete med karriärmöjligheter.

Fler kvinnor på arbetsmarknaden leder till minskad ojämlikhet

Kvinnor har gjort stora framsteg och närmat sig männen när det gäller deltagande, lön och yrkesposition, vilket har bromsat den ökande ojämlikheten. Fortfarande ser vi dock att omkring 16 procent färre kvinnor förvärvsarbetar och att kvinnor tjänar omkring 15 procent mindre än män. Om andelen hushåll med förvärvsarbetande kvinnor hade legat kvar på samma nivå som för 20–25 år sedan skulle vi ha sett ökade inkomstklyftor motsvarande en ginikoefficient på nästan 1 procentenhet. En större andel heltidsarbetande kvinnor och en relativ ökning av kvinnors löner har dock haft en dämpande effekt på gini-index motsvarande ytterligare 1 procentenhet.

En hög förmögenhetskonzentration leder till minskade investeringsmöjligheter

Förmögenheterna är mycket mer koncentrerade än inkomsterna. I genomsnitt äger de rikaste tio procenten av hushållen hälften av den totala förmögenheten. De näst rikaste 50 procenten äger nästan den andra hälften, medan de fattigaste 40 procenten äger drygt 3 procent. Samtidigt påverkar en hög skuldsättning och/eller få tillgångar den lägre medelklassens möjligheter att investera i humankapital och annat. En hög förmögenhetskonzentration kan leda till minskad tillväxtpotential.

Hur politiken kan utformas för att minska den höga ojämlikheten och främja lika möjligheter

Politikerna har en rad olika instrument och verktyg för att komma till rätta med den ökande ojämlikheten och främja lika möjligheter. För att sådana politiska åtgärds paket ska fungera är det viktigt att det finns ett starkt förtroende för institutioner och en ändamålsenlig social dialog. För att minska den ökande klyftan mellan rika och fattiga och främja lika möjligheter krävs politiska åtgärder på framförallt fyra områden:

- Kvinnors deltagande i det ekonomiska livet: regeringarna måste föra en politik som förhindrar att män och kvinnor behandlas olika på arbetsmarknaden och undanröja de hinder som finns för kvinnors sysselsättning och karriärutveckling. Det innebär bland annat åtgärder för att öka låglavlönade kvinnors inkomstpötenzial och få bort glastaket.
- Sysselsättningsfrämjande åtgärder och bra arbeten: politiken måste vara inriktad på tillgången till arbete och integrationen på arbetsmarknaden. Fokus måste ligga på att föra en politik som leder till fler och bättre jobb. Jobb som ger karriär- och investeringsmöjligheter. Jobb som är språngbrädor snarare än återvändsgränder. Det är viktigt att minska segmenteringen av arbetsmarknaden för att skapa bättre arbetstillfällen och minska ojämlikheten.
- Kompetens och utbildning: det är viktigt att lägga fokus på de tidiga åren och på skolbarnfamiljernas behov för att minska de socioekonomiska skillnaderna på utbildningsområdet. Mer behöver göras för att ge ungdomar den kompetens de behöver för att få en bra start på arbetsmarknaden. Ekonomin förändras sig snabbt och det krävs ytterligare insatser, i nära samarbete med näringsliv och fackförbund, för att främja en kontinuerlig kompetensutveckling under arbetslivet.
- Skatte- och transfereringssystem för effektiv omfördelning: en lämplig omfördelning via skatter och transfereringar är ett kraftfullt instrument för att skapa ökad jämlikhet och tillväxt. Under de senaste årtiondena har omfördelningen i många länder fått minskad effekt på grund av att arbetslöshetsersättningen inte ökar i samma takt som reallönerna och skatterna blir mindre progressiva. Politikerna måste se till att rikare personer, men även multinationella företag, betalar

sin del av skattebördan. Låginkomstgrupper har länge gjort stora förluster, vilket understryker behovet av en välutformad bidragspolitik och sociala utgifter som motverkar konjunktursvängningarna.

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop

Närmare upplysningar lämnas av OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, F-75116

Paris, Frankrike

Besök vår webbplats www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2015), *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235120-en